

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻԻ Տ. ԹՈՐԳՈՍ
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ
ՓՐԿՉԻ ՀՐԱՇԱՓԱՌ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԻ ԱՌԹԻԻ
ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
(6 Յունուարի 1995 թ.)

Բեթղեհեմի Աստղը և մարգարեներու կողմէ կանխատեսուած «Էմմանուէլին», Օծեալ Փրկչին Ծնունդը, մտորի մը խոնարհ շրջապատին մէջ, երկու հազար տարիներէ ի վեր քրիստոնէայ ժողովուրդները ծունկի կը բերեն, Աստուծոյ սիրոյն հանդէպ երկրպագութեան, և Անոր փրկութեան խոստումին անխարդախ լինելուն, ապահովութեան և վստահութեան զգացումներով:

Սակայն իր եղեմական դրախտի ճամբան կորսնցուցած անառակ մարդը, մարդկութիւնը, «օտար, ամաշի ճամբէքի վրայ» դեռ կը թափառի, Չարին սադրանքներէն խաբուած: Եւ փոխանակ փրկութեան և երջանկութեան յոյսին և Աստղին իր աչքերը դարձնելու և իր քաջերը ուղղելու, կարծես Բաբելոնի Անր աշտարակ մը կառուցելու է ձեռնարկեր: Աշխարհի ամէն կողմը, խռովութիւն, եղբայրասպանութեան պողոթիւմներ, կը չքացնեն յոյսը մարդուն՝ խաղաղ համակեցութեան և ազնուագոյն ձգտումներուն իրագործման:

Քրիստոսի Ծննդեան ատեփսը հայ ժողովրդին, մէկ կողմէ կը յիշեցնէ ցնծութեան և ուրախութեան մարդկային զգացումները, որոնք մեր սիրտը կը լեցնեն խաղաղութեան, «ի մարդիկ հանութեան», ազգերու եղբայրութեան և համերաշխութեան յոյսերով, և միւս կողմէ մեր հոգիները կը խռովէ ի տես մեր շուրջը և աշխարհի մէջ տեղի ունեցող պատերազմներուն, մեր հայրենի հողերուն վրայ, և Արցախի մեր քաջամարտիկներուն և զաւակներուն կեանքին վերև կուտակուող սպառնալիքներուն, և ի տես անգործութեան և տընտեսական ծանր կացութեանց մղձաւանջին, և մեր ընկերութեան կարգ մը խաւերուն մէջ շեշտուող բարոյական անկումներուն: Սակայն, մեր ժողովուր-

դին ապրելու, գոյատևելու, ստեղծագործելու շինարար հոգին, ինքզինքին թոյլ չէ տուած երբեք յուսահատութեան անդունդին մէջ խորտակուելու: Իր աչքը վեր բարձրացուցած, ան միշտ փնտռած և հետևած է Բեթղեհէմի Աստուղին, և անվարան հաւատացած է աստուածային յայտնութեան և խոստումին, թէ՛ խոնարհ մտորին մէջ ծնած «Էմմանուէլը», օծեալ Փրկիչն է մարդկութեան:

Եւ մարդկային պատմութեան մէջ քիչ է թիւը ժողովուրդներու, որոնք հայ ժողովուրդին պէս կարենան վկայել թէ՛ յաղթահարած են ամէն տեսակի նեղութիւններ, և ապացոյցը տուած են դիմանալու և վերապրելու հոգեկան կորովին:

Եւ այս՝ կարելի եղաւ, որովհետև Աստուած մեզի հետ էր իր խոստումին համաձայն: «Իր Միածին Որդին ուղարկեց, որպէս զի ով որ հաւատայ, չը կորսուի, այլ յաւիտենական կեանք ընդունի»: (Յովհ. 3:16)

Եւ ինչպէս մեր շարականագիր, հոգեբօյակ բանաստեղծը կը ձայնէ՝ «Աստուած մարդացաւ. ընդ օրինօք մտաւ», որպէս զի մենք զինքը կարենանք ճանչնալ իր ամենաիրաւ իսկութեանը մէջ, այսինքն, իբրև անձ մը: Այս է խորունկ իմաստը Հայ Եկեղեցոյ ցնծեբօյութեան և յաղթական յայտարարութեան թէ՛ «Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ». «Այսօր տօն է Սուրբ Ծըննդեան. ատեոխ»:

Բայց ինչպէ՞ս կրնանք ըմբռնել ասիկա:

Ագարակապանին պատմութիւնը գուցէ այս կէտը բացայայտելու համար պատմուած է: Կը տարուինք կրկնել ագարակապանին պատմութիւնը:

«Կը պատմուի թէ ագարակապան մը կար: Բարի և բարեսէր մարդ մը: Սա անկարելի կը գտնէր հաւատալ Եկեղեցոյ այն ուսուցման թէ՛ Յիսուս Քրիստոսի անձին մէջ Աստուած մարդացաւ:

«Եւ հետևաբար, Ծնունդի տօնին նախօրեակին, փոթորկոտ օր մը, ինք տուն մնաց, մինչ իր ընտանիքի անդամները եկեղեցի գացին, տօնելու այդ իրողութիւնը:

«Յանկարծ, պատուհանին դուրսի կողմը տեսաւ թռչուններու խումբ մը, ձիւնամրրիկին մէջ կորսուած, շփոթած, իրենց թևերը թափահարելով պատուհանի ապակիին դէմ, և յուսահատօրէն ապաստանարան փնտռելով:

«Ագարակապանը դուրս վազեց դէպի յարդանոց, բացաւ դուռները և լոյսը վառեց:

«Բայց թռչունները ներս չմտան:

«Հացի փշրանքներ ցանեց ձիւնին վրայ դէպի յարդանոց:

«Բայց թռչունները չը հետևեցան:

«Ապա փորձեց զանոնք բաց դռներն ներս հրապուրել, իր բազուկները շարժելով և ձայներ արձակելով:

«Բայց կրկին անօգուտ:

«Յուսահատ, ինքզինքին ըսաւ. — «Կ'երկի անոնք չեն ըմբռներ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզեմ ես»:

«Ու մտածեց. — «Եթէ միայն կարենայի ես ի՛նքս թոշուն մը դառնալ, իրենց պէս, թերևս անոնք ինձի հետևէին դէպի լոյսը»:

«Եւ այդ պահուն, ան Ծնունդի զանգակներուն ձայնը լսեց:

«Պահ մը մտիկ ըրաւ: Եւ ձիւնին մէջ ծունկի ինկաւ:

«Ու աչքերը դէպի երկինք բարձրացուցած՝ ան շնչաց:

— «Հիմա՛ կը հասկնամ, թէ ինչո՞ւ, դո՞ւն՝ այդպէս ըրիր: Աստուած՝ մարդացա՛ր»:

Քրիստոսի Ծնունդին հրաշքը մեծագոյնն նշանն է Անոր ներկայութեան մեր մէջ: Կան նաև բազում ուրիշ նշաններ:

Մեր անհատական և հաւաքական ուրախութեանց և դժբախտութեանց մէջ, Անոր անձին և Անոր հոգիին ներկայութիւնը կը յայտնուի՝ զԱյն տեսնել գիտցող հոգիներու աչքերուն, իբրև պատմութեան շարայարութեան իմաստ տուող, և քաղաքակրթութեան մթամած ճամբաները լուսաւորող ճանազայթ:

Դարձեալ, Հայ ժողովուրդը վկան է այս նշմարտութեան:

Գալիք հազարաւոր, և ով գիտէ միլիոնաւոր տարիներու ընթացքին, միշտ պիտի գտնուին այր-մարդիկ և կիներ, որոնք Յիսուսի խաչը իրենց սրտերուն մէջ կրելով, պիտի հետևին Անոր, և պիտի շարունակեն Անոր Ծննդեան յիշատակը տօնախմբել:

Հայ ժողովուրդը, ազգերու ընտանիքին մէջ, առաջինը եղաւ աշխարհին յայտարարելու թէ ինք ընդունած է և յանձն առած է կրել Յիսուսի խաչը: Եւ քսան դարեր հաւատարիմ մնացած է իր յայտարարութեան և իր խոստումին:

Այսօր ևս, մեր անկախ Հայաստանի և Արցախի հաշրենի հողին վրայ, մեր հաւատքի զանգակները կը դողանջեն, հակառակ մեր տանջակոծ ժողովուրդին կրած զրկանքներուն, հակառակ մեզ շրջափակող չար ուժերու սպառնալիքներուն:

Եւ Լուսաւորչահաստատ Սուրբ Էջմիածինը, Քրիստոսած լուսոյ Սուրբ Խորանէն, Քրիստոսի պատգամը կը բաշխէ իր զաւակներուն, ի Հայաստան և ի սփիռս աշխարհի, թէ՛ «հոգին է կենդանարար», և թէ՛ «վախեցէք միայն անոնցմէ՛, որոնք կարող են հոգին սպաննել»:

Հայ Քրիստոնէայի այս գիտակցութեամբ և վճռակամութեամբ է որ ամէն հայ կ'ապրի, աշխարհի ո՛ր անկիւնն ալ որ գտնուի, Երոսպայի, Ափրիկէի կամ Ասիոյ տարածքներուն վրայ, կամ Հիւսիսային և Հարաւային Ամերիկաներու և Աւստրալիոյ գաղութներուն մէջ, ուր մեր ժողովուրդին զաւակները, իրենց հիւրընկալ երկիրներու բնակիչներուն կողմէ, ընդունուած են իբրև տաղանդաշատ և պարկեշտ քաղաքացիներ: Իսկ համաքրիստոնէական և միջազգային նշանակութիւն ունեցող Սուրբ Երկրին սրբավայրերուն և Երուսաղէմ քաղաքին մէջ, Սրբոց Յակոբեանց միաբանութեան և դարաւոր հաստա-

սութեան վզին պարտքն է՝ ըլլալ արթուն պահապանը և Հայ աղօթքին ու Հայկական պաշտամունքին ամենօրեայ աղօթասացն ու պատարագիչը:

Այս բոլորը կը յուսադրեն մեզ մեր ժողովուրդին և հայրենիքին բարօրութեան և ապագայի տեսիլքով:

Կ'աղօթենք որ Տէրը ինք առաջնորդէ Ընդհանրական Իր Եկեղեցին, հաւատարիմ սպասաւորը մնալու իրեն տրուած առաքելութեան և կոչումին մէջ: Եւ անասան պահէ հայրենի մեր պէտուփիւնը, նուիրապետական Աթոռները մեր Մայր Եկեղեցոյ, և առատաբաշխ շնորհագարդէ աշխարհի համարողկային ընտանիքը, Սուրբ Ծննդեան այս տօնին: Եւ Սուրբ Հոգին թափանցէ մեր սրտերուն, ու ճշմարտապէս բացալալտէ հրաշքը մարդացեալ Աստուծոյ յայտնութեան, և մեր բոլորին հոգիներուն մէջ յորդագեղ նորոգէ մեր հաւատքը, փառքին համար Ամենասուրբ Երրորդութեան:

Թող Տիեզերքը արձագանգէ օրհնաբեր ատուիսը Ծննդեան.—

Քրիստոս Ծնաւ և Յայտնեցաւ:

Օրհնեալ է Յայտնութիւնն Քրիստոսի:

